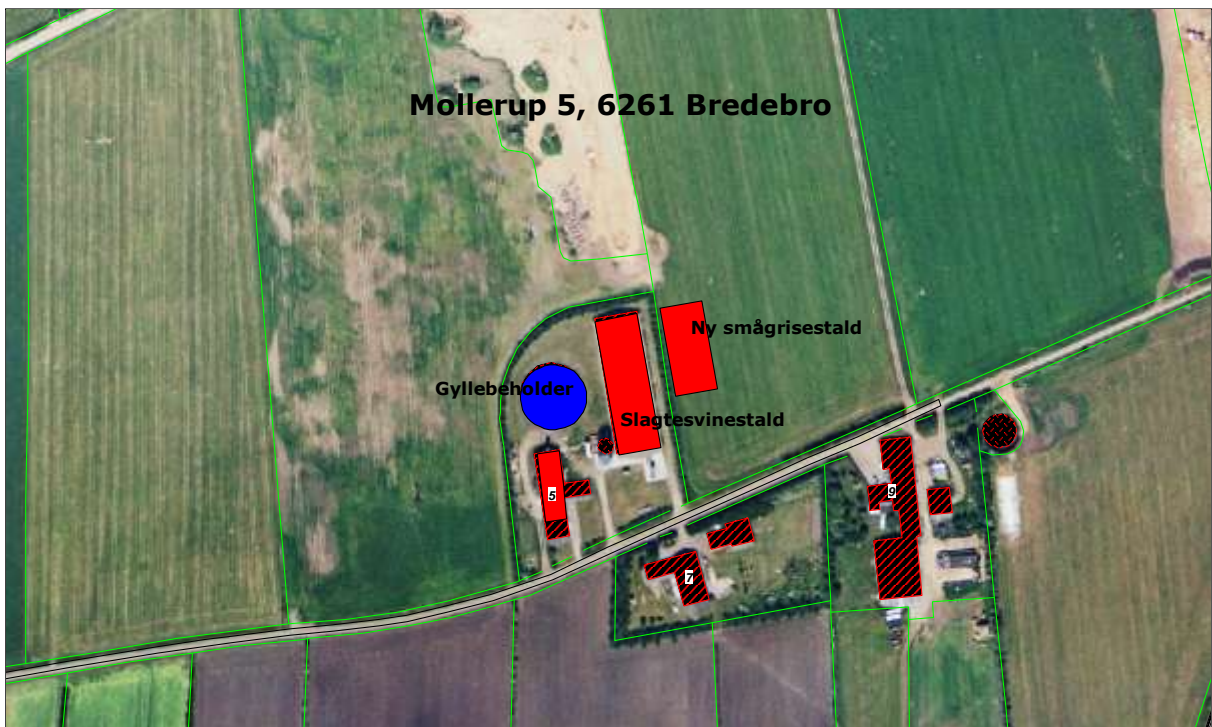

§ 12 GODKENDELSE af husdyrbruget

Mollerup 5
6261 Bredebro

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	VIGTIGE ADRESSER OG DATOER	4
2	INDLEDNING	5
3	AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	7
3.1.	Samlet vurdering	7
4	VILKÅR.....	8
4.1.	GRUNDFORHOLD.....	8
4.1.1.	Generelle forhold	8
4.2.	HUSDYRBRUGETS ANLÆG	9
4.2.1.	Ventilation	9
4.2.2.	Foder	9
4.2.3.	Ressourceforbrug	9
4.2.4.	Spildevand	9
4.2.5.	Driftsforstyrrelser og uheld	9
4.2.6.	Gødningsproduktion og -håndtering	10
4.3.	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	11
4.3.1.	Ammoniak	11
4.3.2.	Lys.....	11
4.3.3.	Lugt	11
4.3.4.	Transport.....	11
4.3.5.	Støj.....	11
4.3.6.	Støv	12
4.3.7.	Skadedyr	12
4.4.	HUSDYRBRUGETS AREALER	13
4.4.1.	Husdyrbrugets udbringningsarealer	13
4.4.2.	Sædskifte	13
4.4.3.	NBL § 3, Natura 2000 og Bilag IV arter.....	13
4.5.	BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK.....	14
4.5.1.	Anvendelse af BAT	14
4.6.	AFFALD OG KEMIKALIER.....	14
4.6.1.	Olie	14
4.6.2.	Affald	15
4.7.	LANDSKABELIGE HENSYN	15
4.7.1.	Bygninger m.m.....	15
4.8.	HUSDYRBRUGETS OPHØR	15
4.8.1.	Drift	15
4.9.	EGENKONTROL.....	15
4.9.1.	Egenkontrol – generelt	15
4.9.2.	Egenkontrol – miljøteknologier	15
4.9.3.	Egenkontrol - dyrehold	16
4.9.4.	Egenkontrol - ressourceforbrug.....	16
4.9.5.	Egenkontrol - affald.....	16
4.9.6.	Egenkontrol – gødning og ensilage	16
5	SUPPLERENDE MILJØTEKNISK BESKRIVELSE	17
5.1.1.	Ansøgningsmateriale	17
5.1.2.	Planforhold.....	17

5.1.3.	Harmoni- og ejerkrav	20
6	MILJØTEKNISK VURDERING	21
6.1.	ANVENDELSE AF BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK	21
6.1.1.	Staldteknologi	21
6.1.2.	Ressourcer	22
6.1.3.	Substitution	23
6.1.4.	Fodring	23
6.1.5.	Opbevaring og udbringning af husdyrgødning	23
6.2.	BESKYTTELSE AF OMGIVELSERNE	24
6.2.1.	Arealer	24
6.2.2.	Ammoniak	24
6.2.3.	Nitrat til overfladevand - vandløb, søer og kystvande	27
6.2.4.	Nitrat til grundvand - nitratfølsomme indvindingsområder	30
6.2.5.	Fosforoverskud og overfladeafstrømning af fosfor	31
6.2.6.	Bilag IV-arter	32
6.2.7.	Bilag I-arter	34
6.2.8.	Spredningskorridorer	34
6.2.9.	Bygninger	34
6.2.10.	Gødningsopbevaring og -håndtering	35
6.2.11.	Spildevand	35
6.2.12.	Driftsforstyrrelser og uheld	35
6.2.13.	Egenkontrol	36
6.2.14.	Hensynet til de landskabelige interesser	36
6.2.15.	Ophør	37
6.2.16.	Alternative muligheder	37
6.3.	BEGRÆNSNING AF GENER	38
6.3.1.	Lugt	38
6.3.2.	Støv	38
6.3.3.	Skadedyr	39
6.3.4.	Affald	39
6.3.5.	Støj	40
6.3.6.	Transporter	40
6.3.7.	Lys	41
7	HØRINGER	42
8	KLAGE	43
9	RELEVANTE REGLER OG LOVE	45
10	HUSK I ØVRIGT	46
11	BILAG	47

1 VIGTIGE ADRESSER OG DATOER

Ansøger og ejer af ejendommen og husdyrbruget

Navn: Bent Lund
Adresse: Højervej 21, 6280 Højer
Telefon: 74789018
Mobil: 20219018
E-mail: -

Konsulent

Navn: Sønderjysk Landboforening, Helle E. Jensen
Adresse: Billundvej 3, 6500 Vojens
Telefon: 73202748
Mobil: 51269087
E-mail: hej@slf.dk

Kontaktperson på bedriften

Navn: Bent Lund
Adresse: Højervej 21, 6280 Højer
Telefon: 74789018
Mobil: 20219018
E-mail: -

Bedriftsoplysninger

Navn: Mollerup 5
Adresse: Mollerup 5, 6261 Bredebro
CVR-nr.: 16348244
P.nr.: 1001084030

Følgende ejendomme hører under ansøgers CVR-nummer: 000201 (Brede Mark), 000655 (Mollerup 5), 002725 (Højervej 21), 002782 (Højervej 13), 004018 (Emmerlevvej – Landbrug uden beboelse), 018889 (Højervej - Landbrug uden beboelse), 023556 (Hjerpstedvej - Landbrug uden beboelse).

Vigtige datoer:

Ansøgningen modtaget den 13. maj 2008
Ansøgningen annonceret den 3. marts 2009
Nabo/partshøring i perioden: 17. juli - 28. august 2009
Afgørelse om godkendelse er annonceret den: 9. september 2009
Klagefristen udløber den: 7. oktober 2009
Næste regelmæssige revurdering: år 2017

2 INDLEDNING

Tønder Kommune har meddelt miljøgodkendelse til udvidelse og ændring af den årlige svineproduktion på anlægget Mollerup 5 fra 7400 stk. slagtesvin (30-98 kg) svarende til 196,6 dyreenheder til 9500 stk. slagtesvin (40-105 kg) og 9600 stk. smågrise (7,2-40 kg) svarende til 340,8 dyreenheder. Der sker ingen nybyggeri i forbindelse med udvidelsen, men en eksisterende lade ændres til smågrisestald, gyllebeholderen overdækkes med fast overdækning og en eksisterende ældre slagtesvinestald tages ud af brug.

Godkendelsen omfatter også udbringningsarealerne til ansøgers andre ejendomme:

Højervej 21 – Ejd.nr. 2725
Bredemark - Ejd.nr. 0201,
Højervej 13 - Ejd.nr. 2782
Emmerlevvej - Ejd.nr. 4018
Højervej – Ejd.nr. 18889
Hjerpstedvej – Ejd.nr. 23556

- som alle drives under samme CVR som Mollerup 5.

På Højervej 21 er der en kvægproduktion. Gødningen fra denne produktion indgår i gødningsregnskabet i ansøgningen.

Ønsket om produktionsudvidelsen er baseret på, at bedriften fortsat skal være konkurrencedygtig, tidssvarende og fastholde beskæftigelsen. Flere fordele nævnes i ansøgningen:

Grisene fås fra små (7,2 kg mod tidligere 30 kg). Derved følger den enkelte gris samme gruppe fra indsættelse til udlevering. Dette mindsker stress, giver større tilvækst og betyder, at grisene bliver klar til levering 14 dage tidligere. Den gamle stald med fuldspalter nedlægges. Den nye stald giver på grund af forbedret staldsystem mindre ammoniakfordampning og dens placering i større afstand fra nabo betyder færre lugtgener. Udvidelsen betyder, at der på Mollerup vil være arbejde nok til en hel dag for en medarbejder, og ikke som nu, med kørsel mellem to adresser to gange dagligt.

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af vilkårsdelen. Vilkårene skal overholdes og er en forudsætning for godkendelsen. Vilkår går videre end lovgivningen. Vilkårene er fastsat på baggrund af oplysningerne i ansøgningsmaterialet og den miljøtekniske beskrivelse.

Der er ikke tidligere meddelt miljøgodkendelse af landbruget Mollerup 5. Der er tidligere meddelt miljøgodkendelse til Højervej 21. Vilkårene der er knyttet til udbringningsarealerne i miljøgodkendelsen af Højervej 21 bortfalder samtidig med at denne godkendelse af Mollerup 5 træder i kraft.

Udvidelsen kræver en miljøgodkendelse i henhold til § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der vedrører etablering, ændring eller udvidelse af husdyrbrug for mere end 75 DE.

Godkendelsen er udarbejdet af Tønder Kommune, Miljø og Natur, Rådhusstræde 2, 6240 Løgumkloster. Tønder Kommune er også tilsynsmyndighed.

Miljøgodkendelsen omfatter alene forholdet til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Øvrige relevante godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (f.eks. spildevandsbekendtgørelsen) skal søges separat. Byggemyndighedens accept af ændring af brugen af lade skal foreligge inden godkendelsen må udnyttes.

3 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

3.1. Samlet vurdering

Tønder Kommune har den dato 9. september 2009 meddelt miljøgodkendelse til udvidelse af den årlige svineproduktion på anlægget Mollerup 5 fra 7400 stk. slagtesvin (30-98 kg) svarende til 196,6 dyreenheder til 9500 stk. slagtesvin (40-105 kg) og 9600 stk. smågrise (7,2-40 kg) svarende til 340,8 dyreenheder.

Der sker ingen nybyggeri i forbindelse med udvidelsen, men en eksisterende lade ændres til smågrisestald, gyllebeholderen overdækkes med fast overdækning og en eksisterende ældre slagtesvinestald tages ud af brug.

Godkendelsen er meddelt efter en miljøteknisk vurdering af husdyrbruget og i henhold til Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 § 12.

På baggrund af den miljøtekniske vurdering i kapitel 6 vurderes det sammenfattende, at virksomheden har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgning om godkendelse med tilhørende miljøreddegørelse og efterlever vilkårene i denne godkendelse.

Samtidigt vurderes det, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelige med hensynet til omgivelserne.

Miljøgodkendelsen træder i kraft den 9. september 2009.

Hvor intet andet er nævnt, skal vilkårene være opfyldt ved godkendelsens ibrugtagning.

Miljøgodkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter denne afgørelse meddeles. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Retsbeskyttelsen udløber den 9. september 2017 - med mindre godkendelsen påklages - se kapitel 8.

Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40, stk. 2.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2017.

Lise B. C. Sivesgaard
Miljømedarbejder

4 VILKÅR

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

4.1. GRUNDFORHOLD

4.1.1. Generelle forhold

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på husdyrbruget Mollerup 5. Til husdyrbruget er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 51018, og ejendommen er desuden knyttet til CVR nr.: 16348244 og P.nr.:1001084030.

- 4.1.1.1. På husdyrbruget Mollerup 5 er der tilladelse til årligt at producere 9500 stk. slagtesvin (40-105 kg) og 9600 stk. smågrise (7,2-40 kg) svarende til 340,8 dyreenheder.
Slagtesvinene skal produceres i bygning nr. 1.1.1 og smågrisene i bygning nr. 1.1.2. – jf. den elektroniske ansøgning – se også bilag 4.
- 4.1.1.2. Husdyrproduktionen skal foregå kontinuerligt og jævnt fordelt over året.
- 4.1.1.3. Der tillades afvigelser i antal og afgangsvægt for smågrise, så længe smågriseproduktionen ikke overstiger det antal DE som 9600 stk. smågrise (7,2-40 kg) svarer til.
- 4.1.1.4. Der tillades afvigelser i antal og afgangsvægt for slagtesvin, så længe slagtesvineproduktionen ikke overstiger det antal DE som 9500 stk. slagtesvin (40-105 kg) svarer til.
- 4.1.1.5. Ejer skal i september måned 2011 underrette Tønder Kommune om besætningens/produktionens størrelse.
- 4.1.1.6. Husdyrbruget Mollerup 5 skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte ansøgning version 4 af 11. maj 2009 og de indsendte supplerende oplysninger med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 4.1.1.7. Husdyrbruget skal anmelde og have miljømyndighedens accept, inden der må foretages ændringer af indretning og drift.
- 4.1.1.8. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift. Herudover skal driftspersonalet til enhver tid være gjort bekendt med miljøgodkendelsens indhold og betingelser.
Personalet skal specielt gøres opmærksom på de hensyn, der skal tages til nærliggende naboer i forbindelse med den daglige drift og til omgivelserne i forbindelse med gylletransporter. Personalet skal specifikt instrueres i, hvornår og hvordan beredskabet og miljømyndigheden skal tilkaldes/orienteres.
- 4.1.1.9. Ændringer i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) eller ophør skal meddeles til kommunen senest en måned efter ændringen.

4.2. HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.2.1. Ventilation

- 4.2.1.1. Ventilatorerne i staldene skal renholdes og rengøres efter behov – dog mindst én gang om året. Nævnte skal fremgå af egenkontrol-journalen.
- 4.2.1.2. Defekte eller støjende ventilatorer skal straks udskiftes.

4.2.2. Foder

- 4.2.2.1. Der skal anvendes fasefodring, således at fodringen tilpasses dyrenes behov.

4.2.3. Ressourceforbrug

- 4.2.3.1. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at vandforbrug og vandspild minimeres.
- 4.2.3.2. Når lysstofrør el-pærer udskiftes skal det ske til lavenergibelysning.
- 4.2.3.3. Anlæg der er særligt energiforbrugende f.eks. ventilationsanlægget, skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

4.2.4. Spildevand

- 4.2.4.1. Spildevand fra rengøring af stalde, foderrum, og fodermateriel, brusevand og spildevand fra ind- og udleveringsramper/-rum og baderum i driftsbygninger (ikke toiletvand) skal ledes til gyllebeholderen og anvendes i henhold til gældende regler.
- 4.2.4.2. Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester samt transportvogne for dyr og marksprøjter skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til opsamlingsbeholder. Spildevandet skal anvendes i henhold til gældende regler.
- 4.2.4.3. Der ikke må foretages affedtning af olierede maskindele på ejendommen.
- 4.2.4.4. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 15 m fra gyllebeholdere og pumpebrønde, skal sikres, så der ikke i.f.m. uheld ved beholderne kan afledes gylle til drænsystemet.

4.2.5. Driftsforstyrrelser og uheld

- 4.2.5.1. Der skal ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, straks ske alarmering til alarmcentralen på telefon 112, og igangsættes afværgeforanstaltninger, der kan begrænse forureningen af omgivelserne mest muligt. Straks efter alarmering skal Miljø og Natur,

Tønder Kommune underrettes på tlf.: 74 92 92 92. Dog kan dette telefonnummer udelukkende benyttes i kommunens åbningstid.

- 4.2.5.2. Hvis virksomheden konstaterer eller får begrundet mistanke om, at gylle eller olieanlæg er utætte, skal tilsynsmyndigheden/Tønder Kommune straks underrettes.
- 4.2.5.3. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.

4.2.6. Gødningsproduktion og -håndtering

- 4.2.6.1. Opbevaringskapaciteten skal være så stor, at der til enhver tid er kapacitet til opbevaring af gylle, vaskevand m.v. indtil udbringning kan ske.
- 4.2.6.2. Transport og udbringning af husdyrgødning skal ske på en sådan måde, at så få beboelser som muligt påføres gener.
- 4.2.6.3. Der må ikke transporteres gylle og anden husdyrgødning til eller fra ejendommen på lørdage samt søn- og helligdage.
- 4.2.6.4. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
- 4.2.6.5. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn og hvis der forekommer spild skal det straks opsamles.
- 4.2.6.6. Efter udbringning af gylle på mark og fyldning af gyllevogne skal det sikres, at diverse rør og slanger m.v. er tømt, så der ikke spildes gylle på veje.
- 4.2.6.7. Ved transport af gylle på offentlige veje, skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at risiko for spild minimeres. Skulle der alligevel ske spil, skal dette straks opsamles.
- 4.2.6.8. Indenfor 1000 m fra § 7 områder – se kortbilag 13 – må udbringning af flydende husdyrgødning kun ske ved nedfældning.
- 4.2.6.9. Markstakke med dybstrøelse (kompost) og ikke saftgivende ensilage skal placeres min. 100 meter fra nærmeste nabobeboelse.
- 4.2.6.10. Markstakke med dybstrøelse (kompost) og ikke saftgivende ensilage må højst være placeret det samme sted i 12 måneder. Der skal herefter gå 5 år før dybstrøelsen eller ensilagen igen må placeres samme sted.

4.3. FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

4.3.1. Ammoniak

- 4.3.1.1. Gyllebeholderen på Mollerup 5 skal være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning, flydedug eller lignende. Overdækningen skal umiddelbart efter endt omrøring og udbringning lukkes / reetableres. Skader på fast overdækning skal udbedres hurtigst muligt.
- 4.3.1.2. Overdækningen skal være etableret senest ved ibrugtagning af godkendelsen.

4.3.2. Lys

- 4.3.2.1. Mellem solnedgang og solopgang skal porte holdes lukkede for at reducere lysgenerne for omboende. Portene kan dog åbnes kortvarig ved ind- og udkørsel.
- 4.3.2.2. Udendørs lys på og ved anlægget skal være slukket mellem kl. 23 og 6, dog må det være tændt lys omkring ud-/indleveringsramper i forbindelse med ud-/indlevering.
- 4.3.2.3. Udendørs pladsbelysning langs gavl ud mod vejen må være forsynet med bevægelsessensorer, der sikrer, at lys kun er tændt i op til en halv time ad gangen.

4.3.3. Lugt

- 4.3.3.1. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene og fordringsanlæg holdes rene.

4.3.4. Transport

- 4.3.4.1. Senest 2 timer efter transport på offentlig vej, skal vejene være rengjort for jord m.m.
- 4.3.4.2. Såfremt det anslåede årlige antal transporter i forbindelse med projektet, der fremgår af afsnit 6.3.6, overstiges med mere end 10 %, skal kommunen kontaktes og vurdere, om det medfører væsentlige gener for de omkringboende.

4.3.5. Støj

- 4.3.5.1. Pumpning af gylle fra stalde til gyllebeholder skal ske inden for tidsrummet kl. 7.00 til kl. 18.00.
- 4.3.5.2. Porten til rummet hvor kornvalsen og kompressoren står, skal holdes lukket når maskinerne er i gang.

- 4.3.5.3. Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer (have m.v.).

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

- 4.3.5.4. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Ved ekstern støjbelastning menes støj hidrørende fra husdyrbruget staldventilation og andre faste installationer, gyllepumper/omrørere, foderblanding, kornvalser, kompressorer, fejmaskine o. lign. samt fodertransporter. Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

- 4.3.5.5. Miljømyndigheden/Tønder Kommune kan forlange, at husdyrbruget dokumenterer, at støjgrænserne er overholdt. Dokumentation skal sendes til miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfristen herfor aftales med miljømyndigheden. Målingerne og dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens til enhver tid gældende vejledninger og af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen.

- 4.3.5.6. Støjmålingerne skal foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden og under de mest støjbelastede driftsforhold eller som kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkloder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

- 4.3.5.7. Hvis støjgrænserne er overholdt, kan der kun kræves en årlig støjmåling. Udgifterne til dokumentationen betales af virksomheden.

4.3.6. Støv

- 4.3.6.1. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.
- 4.3.6.2. Fodersiloer skal indrettes med cyklon således at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder begrænses. Cyklonen skal vedligeholdes efter producentens anvisninger.

4.3.7. Skadedyr

- 4.3.7.1. Der skal foretages effektiv skadedyrsbekæmpelse på ejendommen i overensstemmelse med Skadedyrlaboratoriets retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde og Skadedyrlaboratoriets retningslinjer for rottebekæmpelse på gårde.

- 4.3.7.2. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v. og på et højt hygiejneniveau.
- 4.3.7.3. Opbevaring af foder skal ske på en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.m.).
- 4.3.7.4. Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.

4.4. HUSDYRBRUGETS AREALER

4.4.1. Husdyrbrugets udbringningsarealer

- 4.4.1.1. Der må kun udbringes husdyrgødning på de ejede og forpagtede udbringningsarealer, der er vist som "ejede og forpagtede arealer " på kortbilag 1.
- 4.4.1.2. Der må på bedriftsniveau maksimalt udbringes husdyrgødning med et dyretryk på 1,96 DE/ha.
- 4.4.1.3. Udbringningsarealerne omfatter ikke de sidste 2 m fra kanten til naturlige eller i regionplanen højt målsatte vandløb. Se bilag 10.
- 4.4.1.4. Ændringer i husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer til udbringning af husdyrgødning skal på forhånd anmeldes til kommunen, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare end de hidtidige arealer.
- 4.4.1.5. Der skal foreligge skriftlige forpagtningsaftaler i takt med og inden dyreholdet udvides.

4.4.2. Sædskifte

- 4.4.2.1. På bedriften skal der hvert år være 3,01 % (svarende til 11,1 ha) efterafgrøder ud over det til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Af disse skal der hvert år være placeret mindst 9,7 ha i markerne 34-0, 35-0 og 51-0. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Efterafgrøderne må ikke erstattes med 100 % vintersæd.
- 4.4.2.2. Det er ansøgers ansvar at etableringen af efterafgrøden er vellykket.

4.4.3. NBL § 3, Natura 2000 og Bilag IV arter

- 4.4.3.1. Det er ansøgerens ansvar, at driften af arealer, der ligger i eller grænser op til § 3 beskyttede områder herunder § 3 beskyttede vandløb, søer, vandhuller, enge varetager hensynet til § 3 beskyttelsen.
- 4.4.3.2. Der skal etableres en sprøjte-, gødnings- og dyrkningsfri bræmme på 2 meter omkring vandhuller i området "Hjerpsted". Se bilag 11.

- 4.4.3.3. Der må ikke sprøjtes eller køres husdyrgødning eller handelsgødning ud i en zone på 2 m omkring samtlige § 3 beskyttede naturområder, som er vist på bilag 13 og 14.

4.5. BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK

4.5.1. Anvendelse af BAT

- 4.5.1.1. Smågrisestalden skal etableres som to-klimastald med delvist spaltegulv – jf. BAT-byggeblad: 106.03-52 eller tilsvarende, der giver samme ammoniakreduktion.
- 4.5.1.2. Staldsystemet i slagtesvinestalden skal leve op til bedste tilgængelige staldsystem for slagtesvin eller tilsvarende, der giver samme ammoniakreduktion, senest ved næste gennemgribende renovering af inventaret/senest ved udgangen af år 2020.
- 4.5.1.3. Når ventilationsanlægget i slagtesvinestalden skal renoveres/udskiftes senest i 2020 år skal det leve op til bedste tilgængelige ventilationssystem eller tilsvarende, der giver samme ammoniakreduktion.
- 4.5.1.4. Substitution af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at substitutionen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer. gyllebeholderen og pumpebrønden skal årligt inspiceres med henblik på reparation og vedligeholdelse.
- 4.5.1.5. Virksomheden skal til stadighed arbejde på at nedbringe forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg og arealer på basis af principper om bedste tilgængelige teknik (BAT).
- 4.5.1.6. Husdyrbruget skal, i forbindelse med de regelmæssige tilsyn, redegøre for, hvad der er indført af renere teknologi siden sidst, samt i hvilket omfang, der er sket substitution af råvarer og hjælpestoffer til mindre miljø-belastende råvarer og hjælpestoffer. Der skal arbejdes for nedbringelse af:
- ammoniakfordampning fra stalde, gødningslagre og udbringning af
 - husdyrgødning
 - kvælstofudslip til overfladevand og grundvand
 - fosforudslip til overfladevand
 - lugtgener
 - forbrug af vand, energi, olie, kemikalier, foder og gødningsstoffer.

4.6. AFFALD OG KEMIKALIER

4.6.1. Olie

- 4.6.1.1. Brændstoftankene skal stå på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Selve tankningen skal ligeledes foregå på fast tæt bund.

4.6.2. Affald

- 4.6.2.1. Husdyrbrugets medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares aflåst.
- 4.6.2.2. Hvis der opbevares spildolie og andet flydende farligt affald, skal det opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.
- 4.6.2.3. Hvis der opbevares fast farligt affald skal det opbevares indendørs på fast og tæt bund.

4.7. LANDSKABELIGE HENSYN

4.7.1. Bygninger m.m.

- 4.7.1.1. Der skal til den faste overdækning til gyllebeholderen anvendes en afdæmpet farve og et ikke-reflekterende materialer.

4.8. HUSDYRBRUGETS OPHØR

4.8.1. Drift

Ved husdyrbrugets ophør, skal –

- Gyllebeholderen, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/-kummer m.v. tømmes og rengøres. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler.
- Alle olietanke tømmes.
- Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald og andet affald bortskaffes i henhold til Tønder Kommunes erhvervsaffaldsregulativ.

4.9. EGENKONTROL

4.9.1. Egenkontrol – generelt

- 4.9.1.1. Oplysningerne fra egenkontrollen skal opbevares samlet, være opstillet overskueligt, hele tiden være opdateret og være lettilgængelige for tilsynsmyndigheden.
- 4.9.1.2. Oplysningerne skal fremvises for miljømyndigheden på forlangende og dokumentationen skal gemmes i minimum 5 år.

4.9.2. Egenkontrol – miljøteknologier

- 4.9.2.1. Der skal føres en driftsjournal for ventilationsanlægget: Driftsjournalen skal indeholde oplysninger om hvornår anlægget er rengjort, vedligeholdt og kontrolleret mht. energiforbrug.

- 4.9.2.2. Der skal føres en driftsjournal for fluebekæmpelse:
Driftsjournalen skal indeholde oplysninger om, hvornår og hvordan der er foretaget fluebekæmpelse.

4.9.3. Egenkontrol - dyrehold

- 4.9.3.1. Der skal føres en driftsjournal over dyreholdet.
- 4.9.3.2. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger og dokumentation for:
- Antal, vægt af indsatte dyr.
 - Antal dyr bortskaffet til destruktion.
 - Antal, vægt af dyr sendt til slagting.
 - Antal solgte levende dyr.

4.9.4. Egenkontrol - ressourceforbrug

- 4.9.4.1. Der skal føres en driftsjournal over ressourceforbrug.
- 4.9.4.2. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger om forbrug af el, vand, olie og andet brændstof.
- 4.9.4.3. Der skal endvidere føres driftsjournal over udskiftning af belysning.

4.9.5. Egenkontrol - affald

Der skal foreligge dokumentation for korrekt affaldsbortskaffelse f.eks. i form af logbog eller kvitteringer.

4.9.6. Egenkontrol – gødning og ensilage

- 4.9.6.1. Der skal føres et regnskab over afsat og udbragt husdyrgødning på alle ejendomme under ansøgers CVR.
- 4.9.6.2. Der skal føres en journal, over forpagtningsaftaler knyttet til ansøgers CVR. Det skal registreres hvilke arealer, der er tale om, men også hvilken tidshorisont der er indgået aftaler om.
- 4.9.6.3. Der skal til enhver tid for alle ejendomme under ansøgers CVR og overfor tilsynsmyndigheden kunne fremlægges gødnings- og sædskifteplaner, foderplaner, samt gødningsregnskaber, som bl.a. kan dokumentere, at husdyrgødningen udbringes miljømæssigt forsvarligt og at harmonikravet overholdes.

5 SUPPLERENDE MILJØTEKNISK BESKRIVELSE

5.1.1. Ansøgningsmateriale

Godkendelsen bygger på oplysningerne i den elektroniske ansøgning version 4 med tilhørende bilag og følgende supplerende oplysninger :

- Supplerende oplysninger fra 24. feb. 2009 om opbevaringsanlæg (dok.nr.: 2038495)
- Blandede supplerende oplysninger fra 16. feb. 2009 (dok.nr.: 2029272)
- Blandede supplerende oplysninger fra 24. marts 2009 (dok.nr.: 2077544)
- Blandede supplerende oplysninger af 22. april 2009 fra miljøtilsyn
- Oplysninger af 23. april 2009 om lugt m.m. på baggrund af 196 DE (dok.nr.: 2097208)
- Supplerende oplysninger om BAT af 28. april 2009 (dok.nr.: 2101149)
- Supplerende oplysninger – snittegninger af smågrisestald (dok.nr.: 2107148, 2107149, 2107154, 2107156)
- Supplerende oplysninger om interne transportveje (dok.nr.: 2107158)
- Supplerende oplysninger om bl.a. BAT, ventilation, foderblanding og eksport af gylle (dok.nr.: 2107159)
- Supplerende oplysninger om arealer (dok. 2143281)

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af bilag 3 og 4 som indeholder et skema med tilhørende oversigtskort

Den elektroniske ansøgning er senest genberegnet den 11. maj 2009

Tønder Kommune har desuden udarbejdet følgende kort:

Bilag 2: Beliggenhedsplan

Bilag 8: Grundvandskort

Bilag 10: Overfladevandskort

Bilag 11: Kort over vandhuller ved Hjerpsted pålagt 2 m bræmmer jf. vilkår

Bilag 12: Landskabskort

Bilag 13: Naturkort med § 3 og § 7 natur

Bilag 14: Kort med § 3 vandløb

Bilag 15: Kort med spredningskorridor.

Bilag 16: EF-fuglebeskyttelsesområde, EF-habitatområder, Internationale naturbeskyttelsesområder (INO)

Bilag 17: Fosfor- og nitratklassekort

Bilag 18: Lavbundsareal

5.1.2. Planforhold

Husdyrbrugets beliggenhed fremgår af beliggenhedsplanen - bilag 2.

Husdyrbrugets anlæg er beliggende på matr.nr.: 115 m.fl. Mollerup, Visby med adressen Mollerup 5, 6261 Bredebro.

Husdyrbruget ligger i landzone og udenfor kommuneplanens rammer for lokalplanlægning.

Ansøger ejer yderligere én landbrugsejendom med dyrehold – et kvægbrug på Højervej 21. Da begge landbrug kan reguleres og afhændes, uden det får indflydelse på driften af den anden ejendom, er der ikke samdrift mellem ejendommene.

Generelle lokaliseringskrav - Jf. lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 6:

Indenfor 300 m fra anlægget ligger der 2 andre ejendomme med beboelse. Begge ejendomme er med landbrugspligt.

Afstanden mellem staldene på Mollerup 5 og nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt – Nørby 26 er ca. 750 m.

Afstanden mellem staldene på Mollerup 5 og nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt – Mollerup 7 – er ca. 65 m.

Ca. 2,7 km fra anlægget findes grænsen til byzone ved Bredebro. Nærmeste planlagte fremtidige byzoneområde ligger ca. 1,3 km syd for anlægget.

Ca. 1000 m syd-vest for Mollerup 5 ligger nærmeste samlede bebyggelse.

Generelle afstandskrav - Jf. lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 8:

Nærmeste ikke almene vandforsyningsboring ligger ca. 150 m fra anlæggene.

Der er min. 50 m fra stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg på Mollerup 5 til almene vandforsyningsanlæg. Nærmeste almene vandforsyningsboring – I Borg - ligger ca. 1900 m fra anlæggene.

Nærmeste eksisterende stald ligger ca. 38 m nord for Mollerupvej.

Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed ligger mere end 25 m fra husdyrbrugets anlæg.

Der er 1 beboelse tilknyttet husdyrbruget. Staldanlæg og gødningsopbevaringsanlæg ligger ca. 50 m syd-vest for beboelsen.

Afstand fra anlægget til nærmeste skel er ca. 38 m.

Afstand til særlige naturområder:

Staldanlæg og gødningsopbevaringsanlæg på Mollerup 5 ligger ca. 900 m vest for Grimmeshøj Mose, som Tønder Kommune har udpeget som § 7 beskyttet højmoser, men som endnu ikke har noget udpegningsgrundlag. Mosen ligger ikke i et Natura 2000 område.

Ca. 2,2 km øst for anlægget ligger nærmest EF-habitat- og Natura 2000-område – Sølsted Mose.

Sølsted Mose er en nedbrudt højmoser med spredte tørvegrave, kratskov af blandt andet birk og enkelte engarealer. Det er en af de sidste lokaliteter i Danmark, hvor den sjældne fisk Dyndsmørling yngler. Arten har været kendt siden 1970'erne og er fundet igen i 2001 og 2003 i de vandløb, som afvander mosen til den nordligt beliggende Sejersbæk.

Udpegningsgrundlaget er Dyndsmørling, nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse og skovbevoksede tørvemoser.

Ca. 3,3 km vest for anlægget ligger et EF-fuglebeskyttelses - og Natura 2000-område- Kogsbøl og Skast Mose.

Kogsbøl og Skast Mose er en nedbrudt højmoser under tilgroning på ca. 560 ha. Mosen gror til dels på grund af at den drænes via kanaler og grøfter og dels på grund af kvælstofbelastning. De lysåbne arealer er næsten forsvundet i mosen, selv om den tidligere er blevet plejet ved rydning og afgræsning. Udpegningsgrundlaget for Kogsbøl og Skast Mose er ynglende Rørhøg, Hedehøg, Tinksmid, sortterne og mosehornugle som tidligere alle har ynglet i mosen, men kun rørhøg og hedehøg findes med sikkerhed stadig i mosen.

Ca. 550 m syd for anlægget findes den nærmeste § 3 beskyttede sø, som er en mindre sø

Ca. 360 m syd for anlægget ligger nærmeste § 3 vandløb – Mollerup Sønderbæk, Vandløbet er B3 målsat og målsætningen er ikke opfyldt.

Flere af udbringningsarealerne grænser op til § 3 beskyttede vandløb, der er B3-målsatte.

Harmoniarealet afvander til Vadehavet, der beskrives senere i afsnit 6.2.

Regionplanforhold – Bygge-/beskyttelseslinier, fredninger, landskab og natur

Husdyrbruget anlæg ligger i et område, hvor skovtilplantning er uønsket.

Anlæggene ligger udenfor fredninger, øvrige bygge/beskyttelseslinier omkring fortidsminder, skove, kirker, søer, § 3 beskyttede naturtyper, strand, kyst, og udenfor værdifulde landskaber, kystlandskaber og kulturmiljøer og ikke i nærheden af områder for rekreative interesser, men indenfor uforstyrrede landskaber.

Nogle af arealerne mellem Hjerpsted og Vester Gammelby er omfattet af en 100 m fortidsmindebeskyttelseslinje.

Et enkelt udbringningsareal mellem Emmerlev og Højer grænser op til beskyttet jord- og stendige - se kortbilag 12. Diget er beskyttet efter Museumslovens § 29a, og må ikke ændres, beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra kommunen.

Der ligger ikke nogen eksisterende eller planlagte sommerhusområder i nærheden af husdyrbrugets anlæg eller udbringningsarealer men et enkelt udbringningsareal vest for Højer grænser op til areal, der er planlagt til ferie-fritidsformål. Anvendelsen har ikke betydning for planlægningen.

En stor del af udbringningsarealerne ligger i øvrigt i et stort turistområde, der strækker sig fra Tønder mod øst, ud til kysten mod vest og op til Hjerpsted mod nord.

En mindre dele af udbringningsarealerne syd for Hjerpsted ligger inden for områder der i regionplanen er udlagt til områder med naturinteresser, hvor inden for jordbrugsmæssig drift dog kan fortsætte.

Flere af udbringningsarealer gennemskæres af spredningskorridorer – se kortbilag 15. der er udlagt langs Ålbæk, Lindskov Møllestrøm og

Sejersbæk. Et mindre udbringningsareal nord for Nørre Sejerslev er udpeget som "øvrigt" lavbundsareal.

Regionplanforhold - Drikkevand

Alle udbringningsarealerne ligger et område med almindelige drikkevandsinteresser. Ca. 9,7 ha ved Højer ligger i nitratfølsomt Indvindingsopland.

Dertil kommer nogle enkelte udbringningsarealer der ligger indenfor planlagte indsatsområder men udenfor nitratfølsomt indvindingsopland – se bilag 8.

Regionplanen retningslinje 6.2.3 angiver, at landbrug der medfører risiko for grundvandsforurening ikke må udvides uden, at det er dokumenteret, at det pågældende landbrug kan drives på en måde der minimerer forureningsrisikoen til et acceptabelt niveau.

Regionplanforhold - Landbrug

Et par marker ved Hjørpsted og arealerne i Højer Kog er udpeget som særlige følsomme landbrugsområder (SFL) pga. naturforhold.

5.1.3. Harmoni- og ejerkrav

Husdyrbrugets arealer i Danmark: 352 ha heraf 324 ha til udbringning med 2,3 DE/ha

Husdyrbrugets arealer i Tyskland: 145 ha til udbringning med 1,4 DE/ha
Forpagtede arealer i Danmark: 52 ha, heraf 47 ha er til udbringning med 2,3 DE/ha.

I alt udbringningsarealer til ca. 1056 DE. Der søges om udbringning af husdyrgødning fra 727 DE.

Der er forpagtet 52 ha af Højer Sogns Menighedsråd, Kirkegade, 6280 Højer. Arealerne hører under ejendommen Nørrevej 29, 6280 Højer. Af de 52 ha kan 47 ha anvendes til udbringning.

Udbringningsarealerne fremgår af kortbilag 1.

Der er ikke indgået aftale om afsætning af husdyrgødning til tredjemand.

Harmonikravet (jf. husdyrbekendtgørelsen) og ejerkravet (jf. arealkravbekendtgørelsen) til en ansøgte produktion på 340,8 dyreenheder eller 930,39 DE for begge ejendomme udgør henholdsvis 148,2 ha og eller 404 ha, forudsat at der udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til maksimalt 2,3 dyreenheder pr. ha pr. planperiode på de ejede og forpagtede arealer. Ejerkravet til den ansøgte produktion på 340,8 DE hhv. 930,39 DE for begge ejendomme er på 41,8 og 118 ha. Harmoni- og ejerkrav er således opfyldt.

Husdyrbruget anvender og efterlever retningslinjerne om forhøjet harmonital på 2,3 dyreenheder pr. ha – jf. bilag 2 til Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

6 MILJØTEKNISK VURDERING

6.1. ANVENDELSE AF BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK

6.1.1. Staldteknologi

BAT mht. staldsystemer for slagtesvin er

- Delvist spaltet gulv med skraber og køling af kanalbund
- Delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler, med hældende vægge og et vakuumsystem eller
- Delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien.
- Luftvasker med syre, rensning af 60 % af afgangsluften.
- Fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gyllen

BAT mht. staldsystemer for smågrise er

- To-klima-stald med delvist spaltegulv eller
- Fuld- eller delspaltegulv og et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle eller
- Fuldspaltegulv med hældende betongulv nedenunder til adskillelse af urin og fækalier eller
- Delvist spaltet jern- eller plastikgulv og et hældende eller konvekst fast gulv eller
- Delvist spaltet gulv med metal- eller plastikspalter og en lavvandet gødningskanal og kanal til fordærvet drikkevand, eller
- Delspaltegulv med trekantede jernspalter og en gødningskanal med hældende sidevægge.

Ansøger har redegjort for BAT og meddelt at slagtesvinestalden har drænet gulv og spalter og at delvist spaltegulv, der er BAT, er fravalgt, da der er tale om en eksisterende stald, der endnu ikke skal renoveres og hvor det derfor ikke vil være rimelig proportionalitet mellem omkostninger og miljøgevinst, hvis staldsystemet allerede nu skal leve op til BAT. Endvidere har ansøger begrundet fravalget med at drænet gulv - særligt i sommerperioden - nedsætter risikoen for forhøjet salmonellatal ved slagting, idet svinene ikke i samme grad roder i deres afføring som i tilfældet ved delvist spaltegulv.

M.h.t. køling af kanalbund i slagtesvinestalden har ansøger meddelt, at overskudsvarmen ikke vil kunne anvendes til opvarmning af f.eks stuehus, da stuehuset på Mollerup 5 indimellem er ubeboet. Dertil kommer, at varmepumpen i sig selv har et energiforbrug, og det vil ud fra et miljømæssigt synspunkt derfor være vanskeligt at argumentere for teknikken. Gyllekøling er derfor fravalgt.

M.h.t. kemisk luftvasker i slagtesvinestalden har ansøger meddelt, at det jf. BAT-byggeblad 106.04-58 og 106.04-57 er muligt at reducere op til 90% på ammoniak. Etableringsomkostninger og driftsomkostninger pr. produceret slagtesvin for en luftvasker er imidlertid højere end øvrige tiltag mod ammoniak, luftvaskerens virkninger på emissionen på metan og nitrogenoxid er ukendte og der arbejdes med koncentreret svovlsyre.

Da der ydermere er tale om en eksisterende stald der endnu ikke skal renoveres gør økonomiske og miljømæssige betragtninger en luftvasker meget lidt attraktivt som alternativ til teltoverdækning.

Slagtesvinestalden har en restlevetid på ca. 20 år. Der stilles vilkår om at slagtesvinestalden skal leve op til bedste tilgængelige staldsystem for slagtesvin eller tilsvarende senest ved næste gennemgribende renovering.

Ansøger har også redegjort for BAT i smågrisestalden. Smågrisestalden anlægges som to-klimastald med delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal, som er BAT. Smågrisene tildeles vand via vandkopper og foderautomaten er placeret ved overgangen mellem spaltegulv og det faste gulv.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT for staldeindretning.

6.1.2. Ressourcer

- Det er BAT:
 - at reducere vandforbruget ved at rengøre stalde og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus
- at udføre regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild
- at måle og registrere vandforbruget, gennemgå vandingssystemet for fejl og reparere lækager.
- At ventilationssystemet er udformet optimalt mht. temperaturkontrol og minusventilation om vinteren
- At der undgås modstand i ventilationssystemerne gennem hyppigt eftersyn og rengøring
- At der anvendes lavenergi-belysning

Ansøger har oplyst:

- at stalde sættes i blød i 6-12 timer med overbrusning, hvorefter de vaskes med højtryksrensere med koldt vand
- at der anvendes drikkekopper med drikkenipler i slagtesvinestalden
- at drikkenipler er integreret i foderautomaten i smågrisestalden
- at evt. utætheder i vandingssystemet løbende kontrolleres og repareres
- at vandforbruget måles
- at drikkevandsanlægget tilses dagligt
- at der installeres trinløs styring af ventilatorer, hvilket regulerer luftcirkulationen efter behov, og giver dermed lavest mulig forbrug af energi
- at der er censorer på lysstofrørene foran på sydligste staldgavl, tænd- og sluk-ure langs staldsiderne og at det udelukkende er i udleveringsperioden, at lamperne ved udleveringsramperne er tændte.

I godkendelsen stilles der vilkår om:

- at ventilationsanlægget skal renholdes og rengøres efter behov og mindst én gang om året

- at anlæg der er særligt energiforbrugende skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt
- at udendørs lys på og ved anlægget skal være slukket mellem kl. 23 og 6, dog ikke i forbindelse med udlevering.
- driftsjournal over ressourceforbrug og gennemgang ved energikonsulent.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT indenfor ressourceforbrug/energi.

6.1.3. Substitution

For at animere husdyrbruget til at reducere brugen af miljøbelastende stoffer, stilles der vilkår om, at det inden evt. udskiftning/substitution af råvarer og hjælpestoffer skal dokumenteres, at substitutionen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer (gælder ikke foder). Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om substitution.

6.1.4. Fodring

Både ved smågrise og slagtesvin bliver fodringen optimeret – der bruges fasefodring. Der udarbejdes løbende foderplaner af mineralproducent (Vittfos) eller Sønderjysk Svinerådgivning, således at blandingen altid er optimeret. Foderplan og valg af fodermidler godkendes af dyrlæge. Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT.

6.1.5. Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Flydende husdyrgødning opbevares i en stabil gyllebeholder, der er korrosionsbeskyttet. Beholderen kontrolleres hvert 10. år. Beholderen er overdækket med fast overdækning. Gyllen omrøres kun forud for udkørsel.

Gyllen udspreddes hovedsageligt med nedfælder. Ca. 20 % slangeudlægges. Gyllen køres ud med 30 m³ gyllevogn. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejforholdene.

Der stilles vilkår om at evt. markstakke med kompostlignende dybstrøelse skal placeres min 100 m fra nærmeste nabobeboelse, at stakkene ikke må være placeret samme sted hvert år, at transport og udbringning af husdyrgødning skal ske på en sådan måde, at så få beboelser som muligt påføres gener og ikke på lør-, søn- og helligdage.

Endvidere skal reglerne om kapacitet, anvendelse og harmoni – jf. bekendtgørelse om husdyrgødning og dyrehold for mere end 3 DE, husdyrgødning, ensilage mv. – overholdes og, at gyllebeholderen og pumpebrønden årligt skal inspiceres med henblik på reparation og vedligeholdelse.

Det vurderes at de anvendte udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til BAT.

6.2. BESKYTTELSE AF OMGIVELSERNE

6.2.1. Arealer

I Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og i Bekendtgørelse om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, herefter omtalt som loven, bekendtgørelsen eller lovgivningen, har Folketinget og Miljøministeren fastsat de beskyttelsesniveauer for lugt, nitrat, fosfor og ammoniak, der skal anvendes i kommunens vurdering af, om der er væsentlige virkninger på miljøet ved godkendelser af husdyrbrug.

Det fremgår af lovgivningen, at kommunen desuden for hver ansøgning skal foretage en konkret vurdering, samt at kommunen på den baggrund i særlige tilfælde kan stille vilkår, der rækker ud over det fastsatte beskyttelsesniveau. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis der er naturområder, som kommunen vurderer ikke beskyttes tilstrækkeligt ved det fastlagte beskyttelsesniveau.

Ligeledes påhviler det kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med EU's habitatdirektivforpligtelser. Den ansøgte aktivitet må således ikke medføre negativ påvirkning af de arter og naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for et internationalt naturbeskyttelsesområde.

Det fremgår af husdyrlovgivningen, at det i husdyrbrugslovgivningen fastsatte beskyttelsesniveau som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne.

6.2.2. Ammoniak

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udslip af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Dette kvælstof kan ved nedfald (ammoniakdeposition) på kvælstoffølsomme naturområder medføre, at naturen med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder bliver negativt påvirket.

For at beskytte naturen imod negativ effekt af ammoniak fra husdyrbrug er der i lovgivningen fastsat regler om beskyttelseszoner (bufferzoner) omkring en række kvælstoffølsomme naturområder samt regler om, at ammoniakfordampningen fra stald og lager skal begrænses, når et husdyrbrug over 75 dyreenheder ønskes etableret, ændret eller udvidet:

Bufferzone I: Ammoniakfordampningen fra det samlede anlæg må ikke forøges, hvis et anlæg, der helt eller delvist ligger inden for eller mindre end 300 m fra de i lovens § 7 nævnte naturområder, ønskes udvidet eller ændret.

Bufferzone II: Hvis det ansøgte husdyrbrugs anlæg ligger helt eller delvist inden for en afstand af 300 - 1000 m fra de i lovens § 7 nævnte naturområder, må merbelastningen af ammoniak i naturområdet ikke overskride en grænse på 0,3 - 0,7 kg N pr. ha pr. år, - grænsen afhænger af antallet af andre husdyrbrug med mere end 75 dyreenheder, der ligger inden for samme bufferzone (både bufferzone I og II) og som er placeret nærmere end 1000 m fra dele af staldanlæggene på det husdyrbrug, der skal have godkendelsen.

De særlige naturområder, der er omfattet af lovens § 7, er følgende:

1. Højmose.
2. Lobeliesø.
3. Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
4. Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
5. Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
6. Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
7. Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Generelle krav om reduktion af ammoniakfordampning: For alle ansøgninger om miljøgodkendelse modtaget i 2008 gælder, at ammoniakfordampningen fra stald og lager skal reduceres med 20 % i forhold til bedste stald- og lagersystem med udgangspunkt i normtal 2005/2006. Reduktionskravet gælder for udvidelser samt for stalde, der renoveres, men kan opfyldes ved indsatser i hidtidigt og/eller nyt anlæg. Ved bedste stald- og lagersystem forstås det tidssvarende stald- og lagersystem, som har den laveste ammoniakfordampning. Reduktionskravet gælder ikke for udegående husdyr i den periode, de er udegående. Økologisk svineproduktion er friholdt reduktionskravet, og for kødkvæg, får og geder, som i hovedparten af tiden er udbundet, stilles der ingen reduktionskrav.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

På nærværende ejendom udgør hovedkilden til ammoniakfordampningen stalde, gyllebeholderen og gødningsopbevaring i markstak. Dybstrøelsen stammer fra dyreholdet på Højervej 21.

Ansøgningens beregninger viser, at udvidelsen af svineproduktionen på Mollerup 5 overholder lovgivningens krav til begrænsning af ammoniakfordampningen fra stald og lager, og at ammoniakfordampningen fra stald og lager stiger med ca. 526,23 kg N om året som følge af udvidelsen.

Kravet til begrænsning af ammoniakfordampningen opfyldes ved etablering af fast låg på gyllebeholderen og nedlæggelse af ældste staldbygning.

Ammoniakdeposition på § 7 natur

I en radius af ca. 3000 m omkring anlægget ligger Grimmeshøj Mose (ca. 32 ha), Sølsted Mose (ca. 146 ha), Kogsbøl Mose (ca. 251 ha) og Skast Mose (ca. 63 ha). Alle disse moser er omfattet af lovens § 7.

Ca. 2,2 km øst for anlægget ligger Sølsted Mose, der er EF-habitat- (H89) og Natura 2000-område.

Sølsted Mose er en nedbrudt højmose med spredte tørvegrave, kratskov af blandt andet birk og enkelte engarealer. Det er en af de sidste lokaliteter i Danmark, hvor den sjældne fiske dyndsmerring yngler. Arten har været kendt siden 1970'erne og er fundet igen i 2001 og 2003 i de vandløb, som afvander mosen til den nordligt beliggende Sejersbæk.

Udpegningsgrundlaget er Dyndsmerring, nedbrudte højmoser med

mulighed for naturlig gendannelse og skovbevoksede tørvemoser (7120). Dyndsmerlingen vurderes ikke at være følsom overfor øget næringsbelastning. Derimod er naturtyperne på udpegningsgrundlaget følsomme overfor næringsbelastning. For højmoser ligger tålegrænsen på 5-10 kg N/ha/år. Den samlede belastning i Tønder Kommune ligger omkring 15 kg/ha/år, dvs. at tålegrænserne for de mere følsomme naturtyper er overskredet. Det igangværende genopretningsprojekt vil blive modarbejdet af en øget næringsstofbelastning og merbelastningen. Sølsted Mose ligger i mere end den dobbelte afstand af Grimmehøj Mose, hvor merdepositionen er beregnet til 0,1 kg. Der er derfor ikke foretaget en konkret beregning på Sølsted Mose og Tønder Kommune vurderer at der ikke vil være nogen merbelastning fra anlægget på Møllerup 5 til mosen og at der derfor ikke er behov for at stille yderligere vilkår til projektet, for at undgå væsentlig påvirkning af mosen.

Ca. 900 m vest for anlægget ligger Grimmehøj Mose, som Tønder Kommune har udpeget som § 7 beskyttet højmose, men som endnu ikke har noget udpegningsgrundlag. Mosen ligger ikke i et Natura 2000 område. Naturtypen er følsom overfor næringsbelastning. For højmoser ligger tålegrænsen på 5-10 kg N/ha/år. Den samlede belastning i Tønder Kommune ligger omkring 15 kg N/ha/år, dvs. at tålegrænserne for de mere følsomme naturtyper er overskredet. I denne konkrete sag vurderer kommunen imidlertid, at de 100 g merdeposition er acceptabelt, da mosen er temmelig tilgroet og næringsbelastet, og vil ikke lide *væsentlig* mere skade ved anlægget, og at der derfor ikke er behov for at stille yderligere vilkår til projektet, for at undgå væsentlig påvirkning af mosen.

Ca. 3,3 km vest for anlægget ligger et EF-fuglebeskyttelses - og Natura 2000-område- Kogsbøl Mose og Skast Mose. Kogsbøl og Skast Mose ligger i et Natura 2000 område, fuglebeskyttelsesområde F69.

Mosen er en nedbrudt højmose under tilgroning på ca. 560 ha. Mosen gror til dels på grund af at den drænes via kanaler og grøfter og dels på grund af kvælstofbelastning. De lysåbne arealer er næsten forsvundet i mosen, selv om den tidligere er blevet plejet ved rydning og afgræsning. Udpegningsgrundlaget for Kogsbøl og Skast Mose er ynglende Rørhøg, Hedehøg, Tinksmid, sorterne og mosehornugle som tidligere alle har ynglet i mosen, men kun rørhøg og hedehøg findes med sikkerhed stadig i mosen.

Naturtypen er følsom overfor næringsbelastning. For højmoser ligger tålegrænsen på 5-10 kg N/ha/år. Den samlede belastning i Tønder Kommune ligger omkring 15 kg N/ha/år, dvs. at tålegrænserne for de mere følsomme naturtyper er overskredet. Kogsbøl Mose og Skast Mose ligger i mere end den dobbelte afstand af Grimmehøj Mose, hvor merdepositionen er beregnet til 0,1 kg. Der er derfor ikke foretaget en konkret beregning på Kogsbøl Mose og Skast Mose og Tønder Kommune vurderer at der ikke vil være nogen merbelastning fra anlægget på Møllerup 5 til mosen og at der derfor ikke er behov for at stille yderligere vilkår til projektet, for at undgå væsentlig påvirkning af mosen og dens fugleliv.

Ifølge bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv. skal flydende husdyrgødning nedfældes på sort jord og græsmarker på arealer nærmere end 1000 m fra § 7 natur. En del af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger nærmere end 1000 m fra § 7 områder, der ifølge kommunens viden og vurdering er omfattet af lovens § 7 beskyttelse.

Ammoniakdeposition på anden beskyttet natur

Mellem 550 og 600 m fra anlægget ligger 2 mindre § 3 beskyttede vandhuller. Vandhullerne er ikke registreret som særligt kvælstoffølsomme, og det vurderes at det generelle ammoniakreduktionskrav og afstanden til anlæggene er nok til at beskytte vandhullerne mod tilstandsændringer p.g.a. ammoniakdeposition.

Sammenfattende ammoniakvurdering

Sammenfattende vurderer Tønder Kommune, at der i den konkrete sag ikke er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til ammoniaknedfald på naturområder.

Dermed vurderes også, at den ansøgte udvidelse af svineproduktionen ikke gennem forøget deposition af ammoniak vil medføre ændring i tilstanden af naturarealer, der vil kræve en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, og at udvidelsen ikke medfører negative virkninger på § 7 områderne og de arter og naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for de internationale naturbeskyttelses- og habitatområder.

6.2.3. Nitrat til overfladevand - vandløb, søer og kystvande

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvandes således:

Areal ved Bredebro afvandes via Bosholmgrøften, der er et offentligt vandløb (B3 målsætning er ikke opfyldt) - til Bredeå, hvor den er B3-målsat som karpesikevand, og hvor målsætningen er opfyldt. Hosholmgrøften og Brede Å er § 3 beskyttet og Brede Å er endvidere habitatvandløb.

Arealer nord for Visby og i Gammelengene – vest for Daler - afvandes via offentligt B3 målsat vandløb - Sejersbæk (B3 målsætning ikke opfyldt) og Mollerup Nørrebæk til Vestre Randkanal (B 3 målsætning ikke opfyldt) og Vadehavet.

Sejersbæk, Mollerup Nørrebæk og Vestre Randkanal er § 3 beskyttet.

Nogle af arealerne omkring Hjerpsted afvandes via offentlige vandløb og Koldby Ruer (B3 målsætning ikke opfyldt) til Vadehavet. Andre arealer omkring Hjerpsted afvandes via offentlige vandløb og Ålbæk (B3 målsætning ikke opfyldt) til Vadehavet.

Nogle af arealerne nord for Højer afvander via Frifeldtgrøften til Vadehavet. Frifeldtgrøften er § 3 beskyttet. C-målsætningen ikke er opfyldt.

Arealerne ved i Højer Kog afvandes via Lindskov Møllestrøm og Vidå til Vadehavet. Begge vandløb er § 3 beskyttet og B3 målsatte men målsætningerne er ikke overholdt.

Vurdering af nitrat til habitatvandløb

Vidåen er udpeget til EF-habitatområde H90 og EF-fuglebeskyttelsesområde F60. Udpegningsgrundlaget omfatter næringsrige søer og vandhuller (3150) samt vandløb med vandplanter (3260). Arealerne er levested for Snæbel, Bæklampret, flodlampret og Dynd-smerling. Fuglearter fra fuglebeskyttelsesområdernes udpegningsgrundlag behandles særskilt.

Øget næringsstofbelastning vil primært påvirke Rudbøl Sø og Nørresø. Det vurderes, at snæblen ikke vil blive påvirket generelt, men af hensyn til naturtyperne i vandløbene bør der holdes en sprøjte- og gødningsfri bræmme til vandløbet, som er min. 2 meter.

Bredeå er udpeget som EF-habitatområde H86. Habitatområdet omfatter kun selve vandløbet. Udpegningsgrundlaget er bæklampret, flodlampret, Snæbel og vandløb med vandplanter. Snæblens gydepladser kan blive forringet, hvis der tilføres større mængder næring, som får grøden til at vokse uforholdsmæssigt i efteråret, især hvis temperaturforholdene ændres/er unormale. Arterne vurderes dog ikke at blive påvirket generelt. Naturtyperne er relativt robuste. Ingen af udbringningsarealerne grænser op til Habitat-vandløb.

Vurdering af nitrat til øvrige offentlige vandløb og målsatte søer

Tønder Kommune finder ikke, at der i den konkrete sag er sådan særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af kvælstof til målsatte vandløb, der ikke er § 3 beskyttede eller udpeget som habitatområde/-vandløb.

Vurdering af nitrat til Vadehavet

Vadehavet er udpeget til internationalt naturbeskyttelsesområde nr. 89. Heri indgår EF-habitatområde H78. Vadehavet er desuden udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde H57 og Ramsarområde R27. (Natura 2000 område nr. DK00AY176).

Vadehavet rummer store naturværdier i form af en række naturtyper og arter. Blandt naturtyperne er sandbanker og vadeblader, der er af overordentlig stor betydning for store mængder rastende vandfugle, foruden en række kystnaturtyper. En række beskyttede arter lever i Vadehavet, herunder snæblen (*Coregonus oxyrhynchus*) som er omfattet Habitatdirektivets Bilag IV og flodlampret (*Lampetra fluviatilis*), havlampret (*Petromycon marinus*) laks (*Salmo salar*), stavsild (*Alosa fallax*), gråsåel (*Halichoerus grypus*) og marsvin (*Phocaena phocaena*). Flere af disse arter er desuden fredet.

De væsentligste trusler mod området udgøres af menneskelig påvirkning, hvor belastning med næringssalte, især kvælstof fra land, er en af de største. En række af de naturtyper, der udgør udpegningsgrundlaget for habitatområderne, er i større eller mindre grad følsomme over for en øget næringsstofbelastning af vandmiljøet. Det gælder bl.a. for naturtyperne sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand (naturtype nr. 1110), flodmundinger (naturtype nr. 1130), mudder og sandflader blottet ved ebbe (naturtype nr. 1140) samt vegetation af kveller, eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand (naturtype nr. 1310). Også en række fiskearter kan blive påvirket negativt, hvis levestederne forringes på grund af øget næringsstofbelastning, heriblandt havlampret, stavsild og snæbel.

Desuden kan en række fuglearter, der udgør udpegningsgrundlaget for Vadehavet, blive påvirket negativt, som f.eks. hvis fødegrundlaget ændres som følge af øget næringsstofbelastning. Det gælder blandt andet ynglefuglene klyde (*Recurvirostra avosetta*), almindelig ryle (*Calidris alpina*), splitterne (*Sterna sandvicensis*), havterne (*Sterna paradisaea*) og fjordterne (*Sterna hirundo*), samt trækgæsterne knortegås (*Branta bernicla bernicla* og *Branta bernicla hrota*), gravand (*Tadorna tadorna*), pibeand (*Anas penelope*), krikand (*Anas crecca*), spidsand (*Anas acuta*), ederfugl (*Somateria mollissima*), strandskade (*Haematopus ostralegus*), lille kobbersneppe (*Limosa lapponica*), bramgås (*Branta leucopsis*) islandsk ryle (*Calidris canutus*) og stor regnspove (*Numenius arquata*) der alle er afhængige af fødesøgning i Vadehavet.

Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af EF-fuglebeskyttelsesområder, således også Vadehavet.

Lovgivningen stiller krav om begrænsning af nitrat til overfladevand, hvis et husdyrbrug, der ønskes etableret, ændret eller udvidet, har udbringningsarealer, der afvander til særligt sårbare vandområder i Natura 2000 områder (internationale naturbeskyttelsesområder).

For landbrugsarealer, der afvander til sådanne overfladevandområder, stilles der krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for.

Kravene stilles kun til arealer, der ligger inden for områder, der ifølge Skov- og Naturstyrelsens kortværk pr. oktober 2008, er omfattet af nitratklasse 1, 2 eller 3. Nitratklasserne er baseret på overfladevandområdernes kvælstoffølsomhed samt størrelsen af reduktionspotentialet. Reduktionspotentialet er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der udvaskes fra rodzonen, og den mængde nitrat, der ender i overfladevandområdet.

Ingen af udbringningsarealerne til husdyrbruget ligger inden for områder, der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3. Der er således i henhold til lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand ingen krav om reduceret husdyrgødningstryk. Det fremgår af regelsættet, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne. Kommunen kan i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelsesniveau.

Det fremgår af ansøgningsskemaet, at den samlede årlige mængde kvælstof i husdyrgødningen, der udbringes vil stige fra 61.052 kg N til 74.699 kg N som følge af udvidelsen af produktionen.

Det er beregnet i Farm N, der ligger indbygget i det digitale ansøgnings-system, at kvælstofudvaskningen fra rodzonen fra udbringningsarealerne er 60,5 kg N/ha i før-situationen (reference) og 59,3 kg N/ha i ansøgt situation. Det vil sige et fald i udvaskningen på 1,2 kg N/ha. Årsagen til at udvaskningen falder, er at ansøger har benyttet 3,01 % ekstra efterafgrøder ud over plantedirektoratets generelle krav, som virkemiddel. Vilkår 4.4.2.1. sikrer at denne effekt opnås.

Ansøgers udbringningsarealer omfatter ca. 370 ha, der ligger i et område med et reduktionspotentiale på mellem 51-75 %. Der vil således max. blive udvasket 11 ton N årligt fra disse udbringningsarealer. Totalt udledes der ca. 10.000 ton N årligt til Vadehavet fra oplandet. Husdyrbruget andel udgør dermed max. 0,1 % af den samlede udledning.

Det samlede opland til Vadehavet er på ca. $5,5 \cdot 10^5$ ha. Det samlede areal til udspreddning af husdyrgødning fra husdyrbruget er 370 ha. Det samlede udbringningsareal udgør dermed under 0,1 % af det samlede oplands areal.

Ændringen på husdyrbruget betyder også et fald i udvaskningen på 1,2 kg N/ha dvs. i alt et fald på min. 111 kg N fra udbringningsarealerne.

Da kvælstof-udledningen fra husdyrbruget til Vadehavet således udgør en meget lille og næppe målbar del af den samlede kvælstof-udledning til Vadehavet, og udbringningsarealerne størrelses udgør en meget lille del af det samlede opland til Vadehavet, finder Tønder Kommune, at der ikke i den konkrete sag er særlige forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udledningen af kvælstof til Vadehavet.

Da der samtidig sker et fald i udvaskningen, og undersøgelser har vist, at der ikke kan påvises en signifikant stigning i dyretrykket i oplandet til Vadehavet, finder Tønder Kommune, at det ikke vil være aktuelt med yderligere kvælstof-beregninger, og at projektet ikke vil have negativ effekt på de arter og naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for de internationale naturbeskyttelsesområder, som Vadehavet omfatter.

6.2.4. Nitrat til grundvand - nitratfølsomme indvindingsområder

Ved ansøgning om tilladelse eller godkendelse til etablering, ændring eller udvidelse af et husdyrbrug med udbringningsarealer helt eller delvist inden for nitratfølsomme indvindingsområder, er der ifølge lovgivningen et generelt krav om, at nitratudvaskningen fra rodzonen ikke må stige som følge af projektet, hvis udvaskningen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i den ansøgte drift. Beregninger skal foretages i Farm-N, der er et modelværktøj udviklet af Danmarks Jordbrugsforskning. Værktøjet er indbygget i det digitale ansøgningsystem.

9,7 ha af husdyrbrugets udbringningsarealer er placeret inden for nitratfølsomme indvindingsområder, jf. regionplan 2005. I forbindelse med den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen er der derfor foretaget beregning af nitratudvaskningen fra arealerne inden for det nitratfølsomme område. Der er i beregningerne i ansøgningen taget udgangspunkt i (JB 1, JB 8, JB 4) grovsandet jord, svær lerjord og fin lerblandet sandjord.

Resultat af beregningerne viser, at udvidelsen vil medføre, at nitratudvaskningen fra rodzonen fra arealerne 35-0 og 51-0 i det nitratfølsomme indvindingsområde ikke stiger og at udvaskningen falder på areal 34-0. Udvasningskravet til grundvand overholdes med yderligere 3,01 % efterafgrøder ud over PD-krav. Desuden har ansøger reduceret dyretrykket fra 2,3 til 1,96 DE/ha for at overholde husdyrbrugslovens beskyttelsesniveau i forhold til nitratudvaskning til nitratfølsomme

indvindingsområder. Vilkår 4.4.1.2. i denne miljøgodkendelse skal sikre at denne effekt opnås.

Tønder Kommune vurderer på baggrund af beregningerne, at grundvandsinteresserne inden for det nitratfølsomme område er tilgodeset. For så vidt angår arealerne beliggende uden for det nitratfølsomme område, er det kommunens vurdering, at de generelle regler for anvendelse af gødning og om plantedække er tilstrækkelige til at tilgodese grundvandsinteresserne.

For at undgå punktkildeforurening fra opbevaring af kompostlignende dybstrøelse fra produktionen på Højervej 21 på udbringningsarealerne, stilles der vilkår om, at markstak ikke må placeres samme sted hvert år.

6.2.5. Fosforoverskud og overfladeafstrømning af fosfor

Lovgivningens generelle beskyttelsesniveau i forhold til fosforoverskud gælder for husdyrbrugsprojekter med udbringningsarealer, der ligger inden for områder, der ifølge Skov- og Naturstyrelsens kortværk pr. oktober 2008 afvander til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor. Skov- og Naturstyrelsen har pointeret, at kortværket dog ikke omfatter oplandene til de søtyper, som klassificeres som sårbare recipienter, men hvis beliggenhed ikke kendes endnu.

Kravet til fosforoverskuddet på udbringningsarealer, der ligger inden for områder, der afvander til Natura 2000 vandområder, overbelastet med fosfor, afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænede lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænede og grøftede sandjorder. Der stilles ikke krav om fosforoverskud, hvis der i den ansøgte situation kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget. Beregninger af fosforoverskud omfatter ikke tilført fosfor i handelsgødning.

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i oplande til et Natura 2000 område (internationalt naturbeskyttelsesområde), der i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Derfor skal der ikke, i henhold til lovgivningen, stilles krav til fosforoverskuddet på bedriften, hvis der ikke konkret vurderes behov herfor.

Regnearket, der kan downloades fra det elektroniske ansøgningssystem, viser, at den samlede årlige mængde fosfor i husdyrgødningen fra husdyrproduktion på Mollerup 5 og Højervej 21, der udbringes eller afsættes via græssende dyr på de 370 ha udbringningsarealer, udgør ca. 10735 kg i referencesituationen og ca. 13225 kg i ansøgt situation. Der vil årligt blive fjernet ca. 9400 kg med de høstede afgrøder i referencesituationen og i den ansøgte situation.

Dermed kan beregnes, at fosforoverskuddet - på udbringningsarealerne som følge af tilført husdyrgødning - fra bedriften er ca. 3,6 kg pr. ha i referencesituationen og ca. 10,3 kg pr. ha i den ansøgte situation.

Det fremgår af bekendtgørelsens bilag 3, at det fastsatte beskyttelsesniveau som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne. Kommunen kan i ganske særlige tilfælde skærpe kravene i forhold til lovgivningens generelle beskyttelses-

niveau. Vadehavet er i henhold til lovgivningens kortmateriale udpeget som mindre sårbart overfor fosfor.

Kommunen vurderer, at en eventuel mertilførsel af fosfor til Vadehavet næppe vil have en målbar effekt på plante – og dyrelivet i Vadehavet.

På baggrund af ovenstående har kommunen sammenfattende vurderet, at projektet ikke gennem udledning af fosfor til overfladevand vil få væsentlig indflydelse på Vadehavet. Dermed vurderes også, at projektet ikke vil få væsentlig indvirkning på de arter og naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for de internationale naturbeskyttelsesområder, som Vadehavet omfatter.

Det vurderes dermed ikke nødvendigt i det foreliggende projekt at foretage en miljøkonsekvensvurdering med hensyn til fosforpåvirkning af Vadehavet.

Ingen udbringningsarealer ligger i oplande til målsatte søer i regionplanen og ingen af arealerne ligger i sø- eller vandløbsnære områder på arealer, der har en terræn-hældning på over 6 grader mod vandløb eller søer. Derimod grænser flere af udbringningsarealerne op til naturlige vandløb eller til i regionplanen højt målsatte vandløb. Det er bl.a. vandløbene Mollerup Nørrebæk, Koldby Ruer og Sejersbæk, der er klassificeret som B3. Det er karpfiskevand, men målsætningen er ikke opfyldt. For at mindske risikoen for overfladeafstrømning af husdyrgødning til vandløbene har kommunen i stillet vilkår om, at der på de ejede og forpagtede arealer holdes 2 m husdyrgødningsfri bræmmer til de naturlige og/eller højt målsatte vandløb (A eller B-målsatte i regionplanen) – se bilag 10. Vilkåret rækker længere end vandløbslovens bræmmebestemmelser, som ikke er til hinder for slangeudlægning af gylle eller bredspredning af fast husdyrgødning i 2 m bræmmen.

6.2.6. Bilag IV-arter

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

I det følgende vurderes forekomsten af en række arter, hvor projektområdet ligger inden for eller i nærheden af artens naturlige udbredelsesområde. Der foreligger ikke konkrete feltobservationer af de pågældende arter i projektområdet eller i den umiddelbare nærhed. Der er ikke indberettet observationer til www.naturdata.dk om observationer i projektområdet eller dets umiddelbare nærhed.

Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet, inklusive Sønderjylland. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Det vurderes på den

baggrund, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt, såfremt der etableres sprøjte- og gødningsfri bræmmer på 2 m omkring vandhullerne i udspretningsområdet.

Det skal bemærkes, at udover anlæggelse af bræmmer vil oprensning af tilgroede vandhuller samt etablering af dyrkningsfri forbindelsesveje til andre leveområder som enge, moser og vandhuller forbedre livsbetingelserne for arten.

Løgfrø er spredt til sjældent forekommende i Danmark og er i tilbagegang. I det vestlige Sønderjylland er der en kernebestand på Hjerpsted bakkeø, og den er også fundet på Abild og Jejsing bakkeø. Løgfrøen foretrækker lysåbne vandhuller i omgivelser med let jord, hvor den kan grave sig ned om dagen. Løgfrøen er i 2002 hhv. 2004 observeret i vandhullerne ved areal 84 og 88. Det vurderes derfor, at der er en stor sandsynlighed for forekomst i projektområdet, især på arealerne ved Hjerpsted.

Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Det vurderes på den baggrund, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt, såfremt der etableres sprøjte- og gødningsfri bræmmer på 2 m omkring vandhullerne i udspretningsområdet.

Det skal bemærkes, at udover anlæggelse af bræmmer vil oprensning af tilgroede vandhuller (kræver tilladelse af kommunen) samt etablering af dyrkningsfri forbindelsesveje til andre leveområder som udyrkede eller ekstensivt dyrkede områder forbedre livsbetingelserne for arten.

Da der er observeret Løgfrø ved mark nr. 84 og 88 i Hjerpsted / Vester Gammelby, er det meget sandsynlig, at vandhullerne omkring disse arealer også kunne være levested for denne art. Der er derfor stillet vilkår omkring en sprøjte-, gødnings- og dyrkningsfri bræmme på 2 meter omkring vandhullerne ved Hjerpsted.

Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev, råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskråninger. Inden for projektområdet vurderes der ikke at være potentielle levesteder af ovennævnte type.

Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er artsafhængige, og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn. Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men det vurderes, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Odderen er nu udbredt helt ned til den dansk-tyske grænse i større vandløb og søer. Det må derfor formodes, at den forekommer i Vidå og Bredeå systemerne, medens det vurderes, at de små grøfter og vandløb i projektområdet ikke vil være velegnede som permanente levesteder, men de kan evt. benyttes under vandringer. På denne baggrund vurderes det, at projektet ikke vil have indvirkningen på odderens leveforhold i området.

6.2.7. Bilag I-arter

Arterne er også omtalt i afsnit 6.2.2. i forbindelse med vurdering af ammoiakdeposition på natur.

Rørhøgen yngler i rørskove, f.eks. i Tøndermarsken, samt mere spredt i mindre moseområder. I Kogsbøl Skast mose yngler den ikke med sikkerhed, men vurderes at være en potentiel ynglefugl. Projektet vurderes ikke at påvirke arten i negativ retning, idet der ikke vil ske ændringer af væsentlig betydning i eksisterende forhold for de arealer, der er beliggende omkring fuglebeskyttelsesområdet.

Hedehøgen er en meget sjælden ynglefugl i Danmark med en total bestand på ca. 40 par, hvor hovedparten yngler i Sydvestjylland og Ballum Enge er den vigtigste danske ynglelokalitet med 8-10 par.

Hedehøgen ynglede før i moser og engområder, men findes nu næsten udelukkende i vinterafgrøder. Den er afhængig af store åbne enge og heder til fødesøgning. Bevaringsstatus vurderes som ugunstig-stabil. Der er dog ikke konstateret ynglende hedehøg i F69 Kogsbøl og Skast Mose siden 1983 jf. basisanalysen. Den største trussel er drab af unger i forbindelse med høst med mejetærsker. Idet der ikke vil ske ændringer af betydning for driften af arealerne i området, vurderes projektet ikke at påvirke arten i negativ retning. Yngler der hedehøg på ansøgers ejendom, kan Skov- og Naturstyrelsen Vadehavet kontaktes på 74 82 61 05.

Tinksmeden yngler i hede- og tørvemoser og ved småsøer og kær i hedeområder, hvor vegetationen er lav. Den har ikke ynglet med sikkerhed i Kogsbøl og Skast Mose siden 1983. Projektet vurderes på grund af afstanden til mosen ikke at påvirke levevilkårene for tinksmed.

Den danske ynglebestand af **sortterne** udgør kun 30-40 par. I Sønderjylland yngler den et enkelt sted, nemlig i Hasbjerg Sø. Den har ikke ynglet i F69 Kogsbøl og Skast Mose siden 1983, og den vil derfor ikke påvirkes af en gennemførelse af projektet.

Mosehornuglen er stort set forsvundet som dansk ynglefugl og har ikke ynglet i F69 Kogsbøl og Skast Moser siden 1983.

6.2.8. Spredningskorridorer

Flere af udbringningsarealer gennemskæres af spredningskorridorer – se kortbilag 15, der er udlagt langs Ålbæk, Lindskov Møllestrøm og Sejersbæk. Projektet vurderes ikke at i væsentlig grad at forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder, idet der ikke vil ske væsentlig ændringer af markdriften og ikke sker nyetableringer i umiddelbar nærhed af korridorerne.

6.2.9. Bygninger

Det ansøgt omfatter ikke nybyggeri, men kun indvendige ændringer af lade til stald.

De nye anlæg overholder afstandskravene i Husdyrlovens §§ 6, 8 og 20.

Det vurderes at husdyrbrugets anlæg kan indpasses i de omkringliggende omgivelser.

6.2.10. Gødningsopbevaring og -håndtering

I kapacitetsopgørelsen – bilag 5 – er der redegjort for tilstrækkelig opbevaringskapacitet. På Mollerup 5 er der en gyllebeholder på 4000 m³ og kanaler på 1500 dertil kommer ejede beholdere i Tyskland på henholdsvis 800 og 1200 m³ i alt 7500 m³.

Gyllen fra svineproduktionen udsluses ca. 8 gange årligt. Det sker ved åbning af et spjæld, hvorefter gyllen løber ud i en lukket kanal og fra denne pumpes gyllen videre til gyllebeholderen.

Gyllen udspreddes hovedsagligt med nedfælder. 20 % gylle slangeudlægges.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt husdyrgødning. Omfanget afhænger af vejrforholdene. Da en stor del af gylle nedfældes og/eller køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampningen og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse.

Da flere naboer til husdyrbruget kan blive generet af transport af husdyrgødning, stilles der vilkår om, at der ikke må transporteres husdyrgødning til eller fra ejendommen på lørdage samt søn- og helligdage.

Det vurderes, at der således er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, således at gødningshåndtering og opbevaring ikke er til gene for omgivelserne.

6.2.11. Spildevand

Der foretages ikke vask af landbrugsmateriel herunder vask af transportbiler for svin, marksprøjter, gyllevogn og møgspredere eller tankning af pesticider på husdyrbruget herunder udbringningsarealerne. Der er ikke afløb fra de befæstede arealer omkring anlægget. Der er afløb fra ind- og udleveringsramper (i alt ca. 400 m²) til gylletank. Udleveringsrampen er overdækket.

Der er toilet i driftsbygningen. Spildevandet herfra går til septiktank og videre til nedsivningsgrøft. Det er på godkendelsestidspunktet ikke afklaret om forholdet kan fortsætte.

Tagvand afledes til jorden og nedsives. Det vurderes, at forholdene omk. afledning af tagvand er forsvarlige.

Der gøres opmærksom på at afledning af husspildevand og sanitært spildevand og tagvand fra driftsbygninger ikke er omfattet af denne miljøgodkendelse men kræver særskilt tilladelse efter "Spildevandsbekendtgørelsen" fra Tønder Kommune.

6.2.12. Driftsforstyrrelser og uheld

Den største risiko for omgivelserne er uheld med gylle og olie. Enten sprængning af gyllebeholder eller uheld i forbindelse med håndtering af

gylle og olie – f.eks. kan der ske uheld ved pumpning af gylle fra staldanlæg til fortank.

Der er indført procedurer og foretaget diverse foranstaltninger for at begrænse uheld og omfanget af eventuelle uheld:

- Pumpning af gylle fra gyllebeholder sker under opsyn.
- Påfyldning af olie sker under opsyn.
- Påfyldningspistol for olie er forsynet med automatisk lukkemekanisme.
- Kontakt ved el-tavle aktiveres kun når der pumpes gylle. El-tavlen findes inde i bygning og bag lås, er således ikke tilgængelig for uvedkommende.
- Overførsel af gylle fra beholder til gyllevogn sker via læssekran med tilbageløb til tank når gyllevogn er fuld.

Gyllebeholderen på Mollerup 5 er opført i 1999 af grå betonelementer. Det er en Agri-tank. Bunden og siderne er koosionsbeskyttede. Der etableres fast overdækning i en grå nuance på gyllebeholderen. Der er i februar 2009 udført 10 års beholderkontrol med beholderen. Tilsynet gav ikke anledning til bemærkninger.

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift stilles der bl.a. vilkår til opbevaring og håndtering af affald, brændstof, sprøjtemidler og andre kemikalier og vilkår om at det inden overpumpning af gylle fra stalde til gyllebeholderne skal tjekkes, om der er plads i gyllebeholderen.

Risikoen for akut forurening af recipienter er lille, da arealerne omkring anlæggene ikke er drænede, har direkte fald mod recipienter og da der stilles vilkår om at afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 15 m fra gyllebeholdere og pumpebrønde, skal sikres.

Der er udarbejdet en beredskabsplan så der sikres en effektiv standsning af og oprydning efter evt. uheld.

Det vurderes derfor at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

6.2.13. Egenkontrol

Ved at stille vilkår til landbruget om egenkontrol sikres dokumentationen for overholdelse af vilkårene, ammoniakkravet, bedst mulig udnyttelse af ressourcerne og korrekt affaldsbortskaffelse/-genanvendelse. Dermed forebygges og begrænses risikoen for forurening.

6.2.14. Hensynet til de landskabelige interesser

Ansøgningen omfatter ikke nybyggeri men alene ændringer af eksisterende anlæg, som ligger i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Slagtesvinestaldens areal er på 2000 m² og smågrisestalden på 1354 m². Dertil kommer folderlade, foderrum, opbevaring, kontor og bad på i alt ca. 1120 m² og en grå 20 m høj fodersilo på 926 m³.

Staldanlægget er etableret af søstenelementer med rød gavl øverst ellers stålplader og lysegråt tag. Et 3 m bredt fyrrekrat omkranser hele ejendommen.

Ændringerne af anlægget består i ændring af gulv, etablering af gyllesystem, ventilationsanlæg og låg på gyllebeholder. Udefra vil man kunne se ændringerne ved at der etableres 7 m høje afkast (7 m over terræn) på smågrisestalden og fast overdækning på gyllebeholderen.

Anlægget ligger i et område hvor skovplantning er uønsket og i et område med uforstyrrede landskaber.

Nogle af arealerne mellem Hjerpsted og Vester Gammelby er omfattet af en 100 m fortidsmindebeskyttelseslinje. Da der ikke bliver etableret nybyggeri og arealerne omkring i før- og eftersituationen benyttes til landbrugsmæssig drift, har projektet ingen negativ indflydelse på disse.

Et enkelt udbringningsareal mellem Emmerlev og Højer grænser op til beskyttet jord- og stendige - se kortbilag 12. Diget er beskyttet efter Museumslovens § 29a, og må ikke ændres, beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra kommunen.

Da der ikke sker nybyggeri og kun mindre ikke væsentlige udvendige ændringer af det eksisterende anlæg, vurderes udvidelsen ikke at have indflydelse på de landskabelige, kulturhistoriske, geologiske og rekreative værdier i området. Endvidere er der ved at vælge afdæmpede farver og ikke-reflekterende materialer til de bygningsmæssige ændringer taget hensyn til, at de ændrede anlæg ikke må skæmme landskabet.

6.2.15. Ophør

Ved evt. ophør af husdyrproduktionen vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent – eller anlægget bliver tømt for dyr og gødning, og rester af kemikalier samt andet affald, maskiner og andet materiel bliver bortskaffet i.h.t. kommunens affaldsregulativ.

Det vurderes derfor, at der er taget tilstrækkelige hensyn til landskabet og forureningsfare ved ophør.

6.2.16. Alternative muligheder

Ansøger har ikke overvejet egentlige alternativer i forhold til det, der er beskrevet i ansøgningen. Alternativet til ansøgningen er derfor alene at undlade en udvidelse af produktionen. Hvis der ikke opnås tilladelse, vil der stadig gå grise på fuldspalter tæt på nabo med forsat uændret lugt og ammoniakfordampning. Mht. dyrene vil rammerne i den udvidede produktion resultere i færre slagsmål og mindre stress hos grisene. Arbejdsmæssigt kan der ved udvidelse tilbydes stilling på fuld tid på bedriften.

Det vurderes, at husdyrbruget kan miljøgodkendes på baggrund af oplysninger om ønsket indretning og drift, derfor er der ikke brug for alternativer.

6.3. BEGRÆNSNING AF GENER

6.3.1. Lugt

I forbindelse med indsendelse af ansøgningsskemaet via www.husdyrgodkendelsen.dk er der foretaget en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning (Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug) og FMK-vejledningen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK, 2. udgave). Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Der er taget højde for lugtbegrænsende teknik og hyppig vindretning, kumulativ effekt ved lugtberegningen. Beregningen omfatter kun staldene.

Beregningen viser, at der inden for genekriteriet på 15 OU/m³ ikke ligger enkeltboliger og at der inden for genekriteriet på 5 OU/m³ ikke ligger hverken samlet bebyggelse i landzone eller byzone.

Afstanden mellem staldene på Mollerup 5 og nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt – Nørby 26 - er ca. 750 m.

For at begrænse lugtgenerne yderligere stilles der vilkår om,

- at stalde, anlæg og udenomsarealer m.v. skal renholdes, så der ikke kan opstå væsentlige støv- og lugtgener uden for ejendommens grund.
- at der ikke må transporteres husdyrgødning til eller fra ejendommen på lørdage samt søn- og helligdage.
- at der ikke må opbevares dybstrøelse i markmødding inden for 100 m fra beboelserne.

Omrøring af gyllebeholderne starter lige inden udbringning, hvorved generne for de omkringboende begrænses.

Det vurderes, at der således er taget tilstrækkeligt hensyn til omkringboende, således at gødningshåndtering og -opbevaring ikke er til gene for de omkringboende.

6.3.2. Støv

Den største kilde til støvgenerne skønnes at være interne transporter, håndtering af foder og halm.

Foder til dyrene opbevares i den sydlige ende af smågrisestalden, i foderrum i slagtesvinebygningen og i udendørs stålsilo med cyklon. Der opbevares soja, byg, hvede og mineraler. Foderet blandes i det lukkede foderrum i et kar med vand og pumpes ind i fodringsanlægget.

Der stilles vilkår om, at driften ikke må medføre væsentlige støvgener.

Det vurderes, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen.

6.3.3. Skadedyr

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Opbevaring af foder sker på sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Husdyrbruget får regelmæssigt besøg af kommunens skadedyrsbekæmper af rotter og der er indgået en privat sikringsordning mod rotter.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, fjernelse af affald – herunder foder og gødningsrester, foderopbevaring og vedligeholdelse, således at skadedyrsangreb forebygges.

6.3.4. Affald

Husdyrbruget skal håndtere og bortskaffe affaldet i overensstemmelse med retningslinjerne i kommunens regulativer.

Det er oplyst, at husdyrbruget håndterer og bortskaffer affaldet i overensstemmelse med kommunens regulativer.

Det meste af erhvervsaffaldet samles på Højervej 21. Småmængder bortskaffes dog direkte fra Mollerup 5 til affaldsbehandler/-transportør.

Der bliver ikke foretaget olieskift og reparationer af køretøjer, påfyldt marksprøjte eller brugt kemikalier til rengøring hvorfor der ikke skal bortskaffes store mængder farligt affald fra anlægget.

Veterinært affald som kanyler og medicinaffald opbevares i tætte faste emballager, utilgængeligt for uvedkommende og afleveres til dyrlægen eller på apoteket.

Der stilles vilkår til opbevaring af farligt og veterinært affald.

Døde dyr er placeret hævet fra jorden og overdækket ca. 100 m vest for gammel stald og 10 m fra vejen. Der opstilles kølecontainer til opbevaring af smågrise og slagtesvin i eftersituationen.

Afhentning af døde dyr sker fast 2 gange om ugen af DAKA.

Ansøger er i øvrigt bekendt med at reglerne i Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr nr. 439 af 11. maj 2007 skal efterleves.

Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes, vurderes det, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

6.3.5. Støj

De væsentligste støjkilder er: Mekanisk ventilation med udgang i tag, kornvalse og kompressor i foderrum samt støj fra transportere til og fra husdyrbruget.

Kornvalsen bruges 4 gange dagligt a` 1 time og kompressoren i foderrummet bruges 4 gange dagligt a` 30 sekunder. Den mekaniske ventilation kører hele døgnet.

Kornvalsen og kompressoren står indendørs i isoleret rum. Der stilles vilkår om, at porten til rummet skal holdes lukket når maskinerne er i gang.

Da husdyrbruget ligger i landzone uden lokalplaner og uden for samlet bebyggelse, er der ikke projekteret særlige tiltag for at dæmpe støjkilderne, hvilket heller ikke skønnes nødvendigt.

Ansøger vurderer, at der ikke vil være problemer med at overholde støjgrænserne.

Tønder Kommune har ikke registreret klager over støj fra husdyrbruget.

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning og vilkår om at pumpning af gylle skal foregå i bestemte tidsrum.

Støjgrænserne er fastsat i overensstemmelse med vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984. Pga. ejendommens beliggenhed er der i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse ikke krævet dokumentation i form af målinger eller beregninger af husdyrbrugets nuværende støjniveau. I tilfælde af, at der på et senere tidspunkt findes nødvendigt (f.eks. pga. klager), at virksomheden dokumenterer, at støjvilkårene kan overholdes, stilles der vilkår om, at miljømyndigheden kan forlange en eftervisning af, at de fastsatte støjvilkår kan overholdes. Sådanne målinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som "miljømåling - ekstern støj" i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993.

6.3.6. Transporter

Størstedelen af transporterne er af gylle, kraftfoder med traktor og slagtesvin til slagteri.

Antallet af transporter i alt øges med ca. 3 %.

Kraftfoder og brændstof leveres mellem kl. 7 og 17.

Indlevering af dyr sker mellem kl. 8 og 17.

Udlevering af dyr til slagtning sker mellem kl. 2 og 6.

Der er 3 driftsmæssige ind-/udkørsler + 1 til stuehus fra Mollerup.

Antallet af gylletransporter med gyllevogn reduceres fra 216 til 98 om året fordi ansøger fremover vil have 113 transporter af gylle med 32 m³ lastvogn om året. Ændringen skyldes at nogle af udspretningsarealerne er udgået pga. jordfordeling og der i stedet bruges udbringningsarealer i Tyskland.

Gylletransporter til arealer syd og vest for Visby vil foregå gennem Visby.

Gylletransporterne til Tyskland vil også foregå gennem Visby og med lastvogn.

Gylletransporterne foregår via den vestligste udkørsel - længst væk fra nabo. Indlevering af foder og indlevering af grise foregår via indkørsel længst mod øst og udlevering af grise foregår via den midterste udkørsel.

Landbruget har visse behov for transport som skal tilgodeses. Det er hovedsagelig foder- og mineraltransporter der øges og de vil foregå i tidsrummet 7-17 og stigningen i antal transporter er begrænset.

Det vurderes at virksomheden i.f.m. udvidelsen har taget hensyn til omgivelserne, men at transporterne kan medføre lugt-, støj- og støvgener for naboer samt tilsmudsning af veje, hvorfor der er stillet vilkår der begrænser disse gener. F.eks. er der stillet vilkår om at visse transporter kun må foregå i bestemte tidsrum og veje skal rengøres.

6.3.7. Lys

Lysen ved smågrise er slukket om natten. Ved slagtesvinene er der lys mellem midnat og kl. 1.30, hvor der fodres.

Der er placeret 1 lysstofrør foran på gavl på smågrisestalden, 4 lysstofrør langs begge sider af slagtesvinestalden og på den vestvendte side af smågrisestalden. Lysstofrørene foran på smågrisestalden tændes ved sensor, de øvrige med tænd- og slukur. Ved udlevering af grise om natten, vil 3 lamper omk. udleveringspladsen være tændt.

Af hensyn til naboer og andre stilles der vilkår om, at porte skal holdes lukket i tidsrummet solnedgang til solopgang, og at udendørs lys skal være slukket mellem kl. 23 og 6, dog må det være tændt lys omkring udleveringsramper i forbindelse med udlevering og op til ½ time hvor langs staldgavle, hvor der er bevægelsescensorer.

Det vurderes, at der således er taget tilstrækkeligt hensyn til omkringboende og de landskabelige værdier.

7 HØRINGER

Et udkast til godkendelse har været fremsendt til naboer og sagens parter i 6 uger:

Ansøger:

Navn: Bent Lund

Adresse: Højervej 21, 6280 Højer

Naboer/partner:

Navn: Hanne & John Henriksen

Adresse: Mollerup 7, 6261 Bredebro

Navn: Christian Hansen Lausten

Adresse: Mollerup 9, 6261 Bredebro

Navn: Carl Ludvig Wede

Adresse: Mollerup 3, 6261 Bredebro

Navn: Aase og Arne Fey

Adresse: Mollerup 1, 6261 Bredebro

Navn: Per Hymøller Hansen

Adresse: Mollerup 11, 6261 Bredebro

Navn: Andreas Petersen Linnet

Adresse: Rantzausvej 32, 6261 Bredebro (som ejer af ejd.: Nørby 26)

Forpagtere m.fl. :

Højer Sogns Menighedsråd

c/o Viggo Mogensen, Ll. Roagervej 5, Roager, 6760 Ribe

Lejer af Mollerup 5: Galyna Kushnirenko, Iurii Raksha, Olena Shaiko og

Oleksandr Pobereshchenko, Mollerup 5, 6261 Bredebro

I forbindelse med tilretning af godkendelsen er der indkommet bemærkninger fra ansøger, da han ikke er enig med kommunen om dyreholdets størrelse i nudrift – altså om udgangspunktet for ansøgt dyrehold.

Kommunen fastholder dog udgangspunktet og henviser til brev til ansøger af 22. maj 2008 (dok.nr.: 1788302).

I forbindelse med nabo- og partshøringen er der ikke indkommet bemærkninger og rettelser fra ansøger, andre parter og naboer.

8 KLAGE

Godkendelsen kan inden for en frist på 4 uger – fra den er offentliggjort i Digeposten påklages til Miljøklagenævnet af: Afgørelsens adressat, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 84-87.

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i Lov om miljøgodkendelse af m.v. af husdyrbrug kapitel 7.

En eventuel klage skal være skriftlig. Klagen skal sendes til Tønder Kommune, Miljø og Natur, Rådhusstræde 2, 6240 Løgumkloster, som videresender den til Miljøklagenævnet sammen med det materiale, der ligger til grund for sagens bedømmelse. Klagen skal være modtaget af Tønder Kommune senest ved kontortids ophør onsdag den 7. oktober 2009.

Hvis en godkendelse omfatter byggeri uden tilknytning til eksisterende bygninger eller som ikke er erhvervsmæssig nødvendig, må den ikke udnyttes før klagefristen er udløbet og en klage vil have opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet - jf. lovens § 81.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte, at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 90, være anlagt inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Meddelelse om godkendelsen er sendt til:

Ansøger:

Navn: Bent Lund
Adresse: Højervej 21, 6280 Højer

Naboer/partner:

Navn: Hanne & John Henriksen
Adresse: Mollerup 7, 6261 Bredebro

Navn: Christian Hansen Lausten
Adresse: Mollerup 9, 6261 Bredebro

Navn: Carl Ludvig Wede
Adresse: Mollerup 3, 6261 Bredebro

Navn: Aase og Arne Fey
Adresse: Mollerup 1, 6261 Bredebro

Navn: Per Hymøller Hansen

Adresse: Mollerup 11, 6261 Bredebro

Navn: Andreas Petersen Linnet

Adresse: Rantzausvej 32, 6261 Bredebro (som ejer af ejd.: Nørby 26)

Forpagtere m.fl. :

Højer Sogns Menighedsråd

c/o Viggo Mogensen, Ll. Roagervej 5, Roager, 6760 Ribe

Lejer af Mollerup 5: Galyna Kushnirenko, Iurii Raksha, Olena Shaiko og
Oleksandr Pobereshchenko, Mollerup 5, 6261 Bredebro

Konsulent:

Sønderjysk Landboforening, Helle E. Jensen

Adresse: Billundvej 3, 6500 Vojens

Interesseorganisationer:

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening, Afdeling Tønder

Danmarks Sportsfiskerforbund, Vejle

Danmarks Sportsfiskerforbund, Sønderborg

Dansk Ornitologisk Forening

Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Sønderjylland

Det Økologiske Råd

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark

Friluftsrådet

Andre myndigheder:

Miljøcenter Ribe

Statsforvaltningen Syddanmark (Embedslægeinstitutionen)

9 RELEVANTE REGLER OG LOVE

Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20/12 2006.

Lov om miljøbeskyttelse nr. 1757 af 22/12 2006.

Naturbeskyttelsesloven nr. 749 af 21/06 2007.

Vandløbsloven nr. 302 af 9/6 1982.

Miljømålsloven nr. 1756 af 22/12 2006.

Bekendtgørelse om tilladelser og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 648 af 18/6 2007.

Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv. nr. 1695 af 19/12 2006.

Dir. om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter. 92/43/EØF.

Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1/5 2007.

Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr nr. 439 af 11/5 2007.

Bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav m.v. 1152 af 23/11 2006.

Vejledning om lov om miljøgodkendelse, mv. af husdyrbrug.

Miljøstyrelsens supplerende vejledning af 14/12 2007 om fastsættelse af yderligere vilkår efter § 29 i lov nr. 1572 af 20/12 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Kommuneplan 1999-2008.

Regionplan 2005.

Regulativ for erhvervsaffald i Tønder Kommune.

Miljøstyrelsens kortværk pr. dec. 2008 over nitratklasser.

Miljøstyrelsens kortværk pr. dec. 2008 over fosforklasser.

Miljøstyrelsens kortværk pr. dec. 2008 over naturtyper med bufferzoner.

Skov- og Naturstyrelsens notat af 23/1 2007 om kortværk over nitratklasser og oplande til Natura 2000 områder og lavbundsarealer.

BAT-byggeblade: 106.03-52, 106.04-52, 106.04-58, 106.04.57,

10 HUSK I ØVRIGT.....

Godkendelsen omfatter udelukkende ejendommens erhvervsdel og forholdet til miljølovgivningen. Godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (f.eks. Byggeloven, Planloven m.v.) skal søges separat. Der skal bl.a. indhentes byggemeddelelse inden evt. byggeri/ændring af bygninger må igangsættes.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Husdyrbruget skal desuden være opmærksomt på, at alt affald skal transporteres og bortskaffes i overensstemmelse med de til enhver tid gældende bestemmelser herom. Der henvises til:

- Affaldsbekendtgørelsen
- Regulativ for erhvervsaffald i Tønder Kommune
- Regulativ for husholdningsaffald i Tønder Kommune

For eksempel kan mindre mængder farligt affald afleveres på udvalgte genbrugspladser i kommunen.

Ved farligt affald forstås f.eks. pesticidemballage, pesticidrester, lysstofrør og medicinrester.

Ved mindre mængder forstås under 200 kg pr. år.

Hvis farligt affald bortskaffes via andre indsamlingsordninger end den kommunale ordning, skal der søges om fritagelse for afleveringspligten, og det skal dokumenteres at affaldet bortskaffes til godkendt modtager.

Affald, der er egnet til genanvendelse skal frasorteres. F.eks. pap, "landbrugs sække", landbrugsfolie og andet plast samt dæk.

Der skal føres logbog – jf. Skov- og Naturstyrelsens retningslinjer - for flydelaget i gyllebeholderen.

11 BILAG

- Bilag 1: Arealer og ejerforhold (3 sider)
- Bilag 2: Beliggenhedsplan
- Bilag 3: Tabel til situationsplan
- Bilag 4: Situationsplan
- Bilag 5: Kapacitetserklæring
- Bilag 6: Ansøgning version nr. 4 af 11. maj 2009
- Bilag 7: Afløbsplan
- Bilag 8: Grundvandskort
- Bilag 9: Kort med transportveje
- Bilag 10: Overfladevandkort (2 sider)
- Bilag 11: Kort over vandhuller ved Hjerpsted pålagt 2 m bræmmer jf. vilkår
- Bilag 12: Landskabskort
- Bilag 13: Naturkort med § 3 og § 7 natur (5 sider)
- Bilag 14: Kort med § 3 vandløb
- Bilag 15: Kort med spredningskorridorer
- Bilag 16: Kort med EF-fuglebeskyttelsesområder, EF-habitatområder, Internationale naturbeskyttelsesområder (INO)
- Bilag 17: Fosfor- og nitratklassekort
- Bilag 18: Kort med lavbundsarealer